

"За Бана Луку смо кренули 3. или 4. септембра 1995, у конвоју возила, аутобуса и камиона са неопходном логистиком, од муниције до хране, оним што се зове материјално обезбеђење. Да смо ишли обављати редовне полицијске, а не борбене задатке, сведочи и то што смо носили само лично оружје, без минобацача и тешког наоружања које ПЈП иначе дужи, нисмо се спремали за борбени задатак. Путеви су били закрчени колонама избеглица које су ишле ка Србији, једва смо се пробили до Бана Луке"

"О томе до сада нисам причао. Да, водио сам одред од 400 припадника посебних јединица полиције МУП а Србије у јесен 1995. године у западном делу Републике Српске, али сам успео да докажем у Хашком трибуналу, упркос инсинуацијама и покушајима Тужилаштва да тиме потврди да је држава Србија директно учествовала у рату у БиХ, да нисмо борбено дејствовали, већ само учествовали у одржавању јавног реда и мира у оном хаосу који је наступио после 'Олује'. Од брда докумената МУП а Србије које је имало Тужилаштво, нема ниједног који би поткрепио њихове тврдње,

Пише: Срђан Грекуловић
четвртак, 05 август 2021 10:41

просто зато што то није истина, а поготово не да смо били заједно са формацијом Жељка Ражнатовића Аркана", каже у интервјуу за "Време" пензионисани пуковник полиције Срђан Грекуловић (58), који је био сведок одбране у процесу против Јовице Станишића и Франка Симатовића, а који је испунио обећање да ће да проговори тек након изрицања пресуде њима двојици.

"ВРЕМЕ": Откуд ви на челу тог одреда, и како је до одласка у РС дошло?

СРЂАН ГРЕКУЛОВИЋ: Био је крај августа или почетак септембра 1995. године, био сам дежурни у Управи полиције МУП а, чији начелник је био Властимир Ђорђевић Рођа, а заменик и уједно командант свих ПЈП пуковник Обрад Стевановић. Тада сам био шеф одсека за јавни ред и мир у Управи, у чину потпуковника. Њих двојица су ме звали и рекли да треба да одемо код начелника Ресора јавне безбедности Радована Стојичића Баце, да ћу од њега да "добијем неке задатке". Дошла су њих двојица, заједно смо отишли до начелника, који ми је саопштио да сам одређен за команданта јединице која треба да иде у Бања Луку и помогне МУП у РС у одржавању јавног реда и мира, с обзиром да имају велики прилив избеглица после "Олује", да им се пружи сва могућа помоћ, с обзиром да је велики део њиховог људства ангажован у борбама за одбрану западног дела РС. Стојичић је рекао да је то захтев Владе Србије. Одлучено је и да идемо у нашим униформама, са ознакама и чиновима МУП а Србије, како би народ РС видео да смо ту и да им пружамо помоћ, али да ћемо бити претпотчињени МУП у РС, који ће нам давати задатке.

Одређен сам за команданта јединице која треба да иде у Бања Луку и помогне МУП у РС у одржавању јавног реда и мира, с обзиром да имају велики прилив избеглица после "Олује", да им се пружи сва могућа помоћ, с обзиром да је велики део њиховог људства ангажован у борбама за одбрану западног дела РС.

Задатак који сам добио био је конкретан – пружити помоћ центрима јавне безбедности Бања Лука, Добој и Приједор у одржавању јавног реда и мира.

Зашто баш ја – не знам, али вероватно због чињенице да сам завршио Војну академију, а тамо је био рат, као и због једногодишњег искуства као помоћника команданта Штаба МУП а на Косову, 1993/1994. године.

Шта се онда дешава?

Одређено је да у Бања Луку иде 370 људи из 124. бригаде ПЈП са Косова, која је била најбројнија, и још 30 из дела Специјалне антитерористичке јединице (САЈ) стациониране у Ајвалији код Приштине. Тих 370 људи је било отприлике 50 одсто састава 124. бригаде. Додељене су ми Приштинска чета, којом је командовао Зоран Рашковић, Пећка, чији командир је био Драган Кешељевић, и Ђаковичка, под командом Радомира Чолића. Све старешине тих јединица су ме познавале, због мог једногодишњег боравка на Косову и сталне сарадње.

Због обавеза око планирања и припрема ја сам остао у Београду, а у Приштину је отишао Стевановић, да им саопшти задатак и са њима разговара.

За Бања Луку смо кренули 3. или 4. септембра, у конвоју возила, аутобуса и камиона са неопходном логистиком, од муниције до хране, оним што се зове материјално обезбеђење. Да смо ишли обављати редовне полицијске, а не борбене задатке, сведочи и то што смо носили само лично оружје, без минобацача и тешког наоружања које ПЈП иначе дужи, нисмо се спремали за борбени задатак. Путеви су били закрчени колонама избеглица које су ишле ка Србији, једва смо се пробали до Бања Луке.

Да смо ишли обављати редовне полицијске, а не борбене задатке, сведочи и то што смо носили само лично оружје, без минобацача и тешког наоружања које ПЈП иначе дужи

Када смо стигли у Модричу, тамо ме је сачекао пуковник Гаћеша из МУП а РС и упознао ме са задацима – да је одлучено да један вод од 25 припадника остане у том граду и да држе контролни пункт, један вод иде у Дервенту на испомоћ, један у Теслић, једна чета остаје у Добоју, а остатак иде у Бања Луку. Када смо стигли у Бања Луку, сместили смо се у објекте полицијске школе. На састанку тамо одлучено је да једна чета остаје на располагању бањалучком центру безбедности, а остатак снага послао сам у Приједор, Босански Нови, Сански Мост и Мркоњић Град.

Како сте руководили јединицом, с обзиром да је била развучена на ширем простору?

Ја сам био именован за члана штаба МУП а РС, чије седиште је било у Бања Луци, ту сам боравио, али сам сваки дан ишао по терену, да обилазим припаднике Одрета. Они су радили класичне полицијске послове, и били су потчињени локалној полицији, чији припадник је био вођа патроле или контролног пункта. Моји људи су имали апсолутно прецизне задатке – да раде само полицијске послове и да нико не сме да им нареди да учествују у борбеним дејствима. А посла је било пуно у тој гунгули и хаосу, јер где је велики број људи који се неконтролисано крећу, у афекту су и очајни, долази до вршена разних кривичних дела, туча, пијанстава. Пуно цивила са оружјем и танких живаца, јер су остали без завичаја, кретало се тамо. Довољна је била једна искра да запали пожар. Наш задатак био је спречавање општег криминалитета, шверца, контрола лица и возила и привођење дезертера. Било је пуно интервенција и хапшена, али су успели ствари држати под контролом. Људи из МУП а РС су били срећни што им у свему помажу професионалци из Србије, добро обучени и опремљени, спремни на реакцију у свакој критичној ситуацији. Колико су били добри, говори и то да метка нису опалили, нити је ико ранен или погинуо.

Пуно цивила са оружјем и танких живаца, јер су остали без завичаја, кретало се тамо. Довољна је била једна искра да запали пожар. Наш задатак био је спречавање општег криминалитета, шверца, контрола лица и возила и привођење дезертера

Питања током сведочења у Хашком трибуналу односила су се и на сарадњу са Аркановим снагама, као и на контакте са Станишићем и Симатовићем?

Арканове људе смо видели после пар дана, али никаквог контакта нисмо имали, а поготово не заједничке задатке. Ја сам имао свој задатак, оно што они раде није ме занимало. Видео сам Аркана једном или двапут у пролазу у Бања Луци, знао сам одраније ко је он. Лично се никад нисмо упознали. Тек накнадно сам, преко докумената који су ми показани у Хашком трибуналу, сазнао да је његова јединица била званично вођена као специјална јединица МУП а РС. Колико је имала људи, појма немам. Станишића и Симатовића нисам виђао, као ни припаднике Црвених беретки.

Што се Милорада Улемека Легије тиче, а о њему су ме испитивали у Хагу, нисам га срео

Пише: Срђан Грекуловић
четвртак, 05 август 2021 10:41

тада, једино сам чуо да је Арканов заменик неки момак из Београда, који је био у Легији странаца и има надимак "Легија", а једном сам га и видео, показали су ми га.

Једини из Државне безбедности Србије са ким сам се сретао у Бања Луци био је Драган Филиповић (мајор Фића), он није био члан тог Штаба МУП а РС у коме сам био ја, али је био на терену, у ком својству, не знам. Пошто телефонске комуникације тада нису радиле скоро месец дана, преко њега сам успостављао везу са својим претпостављенима у Београду, реферисао им о стању у јединици, задацима и тражио неопходну логистичку подршку. Како је он остваривао ту везу, не знам, нити сам га питао. После месец дана телефонске везе су успостављене и са Филиповићем више нисам имао контакт.

Долази до пада западних делова РС, поред осталог и Санског Моста и Мркоњић Града, где су били ваши људи. Како су се они понашали?

Они су се извлачили са народом из тих крајева и долазили у Бања Луку. Много их је емотивно погађало то што су видели, тај егзодус.

Иначе, кад смо из Србије полазили на задатак, било је зебње међу њима, знали су да иду на ратно подручје и шта се тамо дешава. Али када су на путу до Бања Луке видели избегли и протерани народ, када су се на терену упознали са ситуацијом, морал им је био на највишем нивоу. Били су спремни да се максимално ангажују, што су и радили, и за тих 46-47 дана колико смо били у Републици Српској, нико се није пожалио, нити тражио да иде кући. Били су спремни да остану колико год требало.

Те људе срећем три године касније на Косову, где долазим као командант 36. одреда ПЈП (крагујевачког) и помоћник команданта ПЈП МУП а. Наравно да смо остварили изузетну сарадњу, и у борбеним акцијама и мимо њих, јер је увек било пријатно да се видимо и попричамо.

Када сте отишли из РС, како је то изгледало?

Пише: Срђан Грекуловић
четвртак, 05 август 2021 10:41

Када су престала борбена дејства, наступило примирје и почели преговори у Дејтону, добили смо налог за повлачење

Оног тренутка када су престала борбена дејства, наступило примирје и почели преговори у Дејтону, добили смо налог за повлачење. Урадили смо то организовано, дошли до Бијељине, где нас је дочекао вршилац дужности министра унутрашњих послова РС Томо Ковач. Постројио сам јединицу, он нам је одржао говор и захвалио се на свему учињеном и пруженој помоћи. Руковао се са свима и пожелео срећан пут.

У Београду смо, када смо стигли касно увече, примљени у МУП, министар Зоран Соколовић није био у Београду, Ђорђевић и Стевановић су нам честитали на успешно обављеном задатку и приредили коктел за све, да би потом полицајци отишли у своја места на Косову.

Сведочили сте у два наврата у Хашком трибуналу, шта је највећи утисак о томе?

Ти покушаји Тужилаштва да докаже да је држава Србија учествовала са својим редовним полицијским снагама у рату у БиХ, и да је јединица коју сам предводио била у борбеним операцијама те јесени 1995. године, а да ниједног документа нису имали. Од брда докумената који су им достављени из Владе Србије и МУП а, а тицали су се свега и свачега, ниједан није био о борбеном ангажовању јединице. Зна се како се пишу и достављају дневни извештаји, прави пресек. Какве су то борбене акције у којима нема мртвих, рањених ни утрошка муниције. Такве ствари се нису могле сакрити.

Тужилаштву Хагу је покушало да докаже да је држава Србија учествовала са својим редовним полицијским снагама у рату у БиХ, и да је јединица коју сам предводио била у борбеним операцијама те јесени 1995. године, а да ниједног документа нису имали

Да наведем пример Косова 1998. и 1999. године: сваки дан се слала депеша о сваком погинулом или рањеном полицајцу, са свим подацима, то је правило у МУП у одувек, и лако је проверити.

Какве инсинуације су биле, конкретно?

Па, на пример, да су скраћеницу МУП РС, која је коришћена у депешама, уместо МУП Републике Српске, тумачили као МУП Републике Србије. И свуда где се помиње ПЈП РС, сматрали су да је то ПЈП Републике Србије. И онда има депеша да је код Добоја возило ПЈП РС налетело на мину, да има један мртав и осам рањених, и то се приписује ПЈП МУП Србије. Увидом у документе знали су да МУП Србије није имао погинулих и рањених, лако је то проверљиво. Али тужилац је терао по свом.

Каква су још била питања?

Било је разних, бесмислених, попут оног зашто је Легија живео у Улици Љутице Богдана, у којој је живео и Аркан. Откуд ја да знам за то, да ли је и зашто живео ту. Покушавао сам да објасним да је то стварно банално, до доласка у Бања Луку нисам ни знао за постојање тог човека.

Или питање зашто у Бања Луци нисам ухапсио Аркана. Ја сам био подређен МУП у РС, и нисам могао наредити нечије хапшење, него сам само радио по налогу начелника бањалучког центра јавне безбедности Бране Пећанца и ничијем другом. Сећам се и мукотрпног испитивања о томе какво је правило у МУП у Србије, ко предаје заставу са ковчега на сахрани убијеног полицајца његовој породици. Радило се о сахрани Стојичића у априлу 1997. године.

Питали су ме зашто у Бања Луци нисам ухапсио Аркана. Ја сам био подређен МУП у РС, и нисам могао наредити нечије хапшење, него сам само радио по налогу начелника бањалучког центра јавне безбедности Бране Пећанца и ничијем другом

Питали су ме да ли сам био на сахрани, рекао сам да нисам, због професионалних обавеза, а онда је била серија питања о процедури. Одговарао сам да заставу породици предаје старешина јединице погинулог, или неко од колега истог ранга, али њима је био циљ да укажу да је сумњиво то што је Станишић као начелник РДБ а предао заставу породици убијеног начелника РЈБ а. Они су били исти у рангу, обојица помоћници министра, начелници два ресора, и нема разлога да тако не буде. Сви остали су били

нижег ранга, па ако то није могао да учини министар, логично је да то уради помоћник.

Било је и питање о исплатама примана припадницима Арканове Српске добровољачке гарде са рачуна РДБ а, у Хагу су ми показивали спискове, документе које им је доставила Влада Србије. Шта сам могао рећи, осим да то видим први пут, нисам имао ни спискове исплата РЈБ а, једноставно нисам био на тој функцији да имам увид. Ја сам био човек на терену који је одговарао само за своју јединицу.

Заблуду о учешћу МУП а Србије у борбеним дејствима је, можда, изазвао део из ратног дневника Ратка Младића, где пише да му је на састанку 30. септембра 1995. године, коме је присуствовао и тадашњи начелник Генералштаба ВЈ Момчило Перишић, Станишић реферисао да се "тамо уденуо Аркан, а ми смо послали 400 људи". "Колико сам обавештен, то је помогло и на Санском Мосту и на Новом Граду", рекао је Станишић. Могу потврдити да датум и број људи који се помиње одговара броју људи из РЈБ а Србије који су послати да у том периоду обављају полицијске задатке на том подручју. По мом мишљењу, а имајући у виду и овај запис, Станишић говори о нашим, а не о Аркановим или било којим другим снагама. Моји људи нису помагали у смислу борбених дејстава, него у евакуацији становништва и спречавању хаоса.

Заблуду о учешћу МУП а Србије у борбеним дејствима је, можда, изазвао део из ратног дневника Ратка Младића, где пише да му је на састанку 30. септембра 1995. године, коме је присуствовао и тадашњи начелник Генералштаба ВЈ Момчило Перишић, Станишић реферисао да се "тамо уденуо Аркан, а ми смо послали 400 људи"

Полиција Србије је тог лета и јесени 1995. године хапсила избеглице из РСК и РС и испоручивала их Аркану, прво у Ердут, а онда их је он, уз малтретирања и страховита понижења, слао у Републику Српску, или на линију фронта у Источној Славонији. Ко је то наредио, до данас је остало неразјашњено?

Сигурно није нико из полиције. Могао је једино тадашњи министар (Зоран Соколовић), али он се није много мешао у свој посао, тако да је наредба највероватније стигла из врха државе, а он је само пренео начелнику РЈБ а.

Пише: Срђан Грекуловић
четвртак, 05 август 2021 10:41

Данас, после свега, хоћете ли проговорити и о Косову? Неки кажу да сте незаслужено остали у медијској сенци поводом разних успешних акција?

Пензионер сам, имам довољно времена...

Биографија

Срђан Грекуловић је рођен 1962. године у Кладову. Средњу школу унутрашњих послова завршио је 1981, а потом је 1984. послан на Војну академију, коју завршава 1988. године и постаје помоћник командира станице милиције у родном месту, да би од 1990. до 1993. био командир станице милиције у Пожаревцу. Од тада до 1995. обављао је дужност начелника.

Након боравка на Косову, 1995. године прелази у Управу полиције МУП-а, где је поред шефа одсека за јавни ред и мир био и командант 36. одреда ПЈП. После повратка са Косова 1999. године, где је био на дужности помоћника команданта ПЈП, прелази 2001. у тек формирану Жандармерију, где је био помоћник команданта до 2006, а од тада до 2008. командант београдског одреда те формације. Од 2008. до 2010. године био је заменик команданта и вршилац дужности команданта Жандармерије, да би 2011. постао помоћник директора полиције. На тој дужности је остао до превременог пензионисања "по потреби службе", крајем децембра 2015. године. У међувремену је, када је требало "гасити пожар", био постављан за начелника полицијских управа у Јагодини и Нишу.

За његово име нису се у јавности везивале никакве афере.

Разговарао Давор Лукач

([Време](#))